Coronavirus CivActs Campaign presents

CIVIC ACTION TEAMS

FAIR FACTS

अंक १०८

१८।०२।२०७८

भोका कुकुरहरुलाई खाना खुवाउने अभियानमा बनेपाका युवाहरु ।

तस्विर: केशवराज पौडेल

भेरी अस्पतालमा स्वास्थ्यकर्मी माथी बिरामीका आफन्तद्वारा आक्रमण र तोडफोड, छानबिन र कारवाहीको माग गर्दै स्वास्थ्यकर्मीहरु आन्दोलित ।

थप विवरणहरुको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

यस अंक भित्र

कोभिड - १९ रोकथाममा भएको खर्च मन्त्रालय द्वारा सार्वजनिक

जम्मा खर्च रु. करिब ९ अर्ब ७२ करोड ३० लाख ८३ हजार ।

---

११ हप्ता बितिसक्दा पनि दोस्रो मात्रा खोप लगाउने सरकारको कुनै तयारी छैन ।

१२ हप्ता पछि लगाउँदा त्यसको प्रभावकारीता घटेपनि प्रभावहिन भने हुँदैन ।

कथा किनाराको - कोभिड प्रभावितका सारथी अनिल

ढकालले स्वयंसेवक समुह वनाएर कोभिड विरुद्धको प्रतिकार्यमा लाग्नुपर्ने वताएपछि कर्णाली प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को वैठकले कोभिड प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवक गठन गर्ने निर्णय गर्‍यो ।

फ्याक्ट सिट

मन्त्रालयले सार्वजनिक गर्‍यो कोभिड - १९ रोकथाममा हालसम्म भएको खर्च विवरण

पिसिआर किट, एक्सट्र्याक्सन किट, भिटिएम, एन्टिजेन किट, मास्क, गाउन, सर्जिकल पञ्जाहरु, अक्सिजन प्रणाली सुदृढिकरण, आईसियु, एचडियु तथा अन्य औषधी उपकरणको व्यवस्थापन, स्वास्थ्यकर्मीको जोखिम भत्ता, नि:शुल्क परिक्षण तथा उपचार, खोप खरिद तथा अभियान सञ्चालनका लागि स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय मार्फत भएको खर्च

रु. ५ अर्ब १७ करोड ७२ लाख ८३ हजार

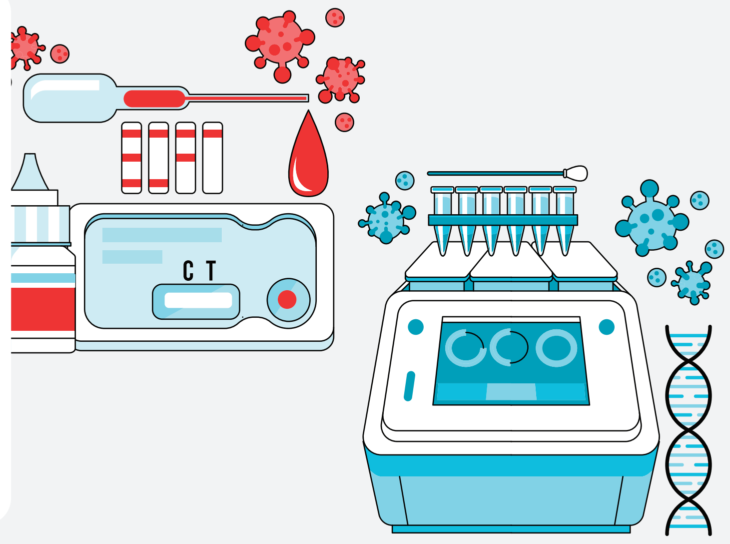

खोप कार्यक्रम र एचडियुको लागि भुक्तानी हुन बाँकी रकम

रु. २ अर्ब ५४ करोड ५८ लाख

विभिन्न राष्ट्र र संघसंस्थाबाट उपकरण तथा स्वास्थ्य सामाग्री मार्फत प्राप्त सहयोग

करिव २ अर्ब

(स्वीजर्ल्याण ९७ करोड, अमेरीका ४३ करोड, सिंगापुर स्थीत सामाजिक संस्थाबाट २३ करोड, स्पेन १२ करोड , चिन सरकार ७ करोड, बंगलादेश ४ करोड, राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय संघसंस्थाबाट १३ करोड)

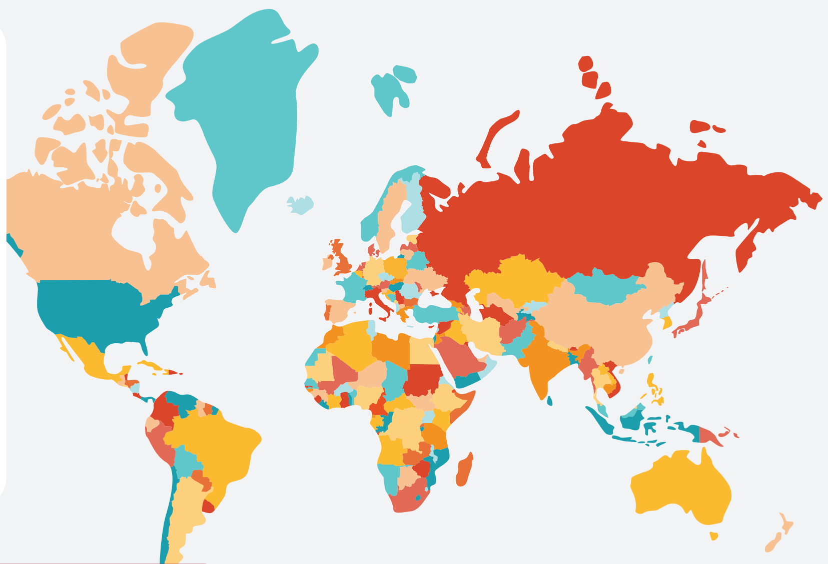

जम्मा खर्च

रु. करिब ९ अर्ब ७२ करोड ३० लाख ८३ हजार

कोभिड - १९ व्यवस्थापनका लागि रु. ५ अर्ब २२ करोड को उपकरण सहायता प्राप्त गर्ने प्रकृयामा

जर्मन सरकारको KFW	एसियाली विकास बैंक	विश्व बैंक	जापान सरकार
रु. १ अर्ब ४२ करोड	रु. ३६ करोड	रु. २४ करोड	रु. ३ अर्ब २० करोड

कोभिड - १९ को द्रुत कार्ययोजनाका आधारमा खोप लगायत निदान उपचार र व्यवस्थापनका लागि १४ अर्ब स्रोत सुनिश्चित भएको छ ।

नोट: प्रस्तुत विवरण २०७८ जेष्ठ १० गते सम्मको हो

सरकारले गरेको खर्चप्रति आम नागरिकको चाँसो हुनु स्वभाविक हो । अहिलेको जस्तो महामारीमा सरकार पारदर्शी हुनु महत्वपूर्ण हुन्छ । यसले सरकारलाई नागरिक प्रति जवाफदेही बनाउँनुका साथै नागरिकको सरकारप्रतिको विश्वास बलियो हुन्छ । ढिलै भएपनि सरकारले खर्चको विवरण सार्वजनिक गरेको छ । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रीले नै बेलाबेलामा मन्त्रालयले खर्च सम्बन्धी स्वेतपत्र जारी गर्ने प्रतिवद्धता गर्नुलाई सकारात्मक रुपमा लिन सकिन्छ, तर यसको कार्यान्वयनको पक्ष हेर्न बाँकी नै छ ।

Source: https://cutt.ly/hnsOoS0

हल्ला र तथ्य

पहिलो मात्रा खोप लगाएका व्यक्तिले ९ देखी १२ हप्ता भित्रमा दोस्रो मात्रा खोप लिनुपर्ने भनिएको थियो । ११ हप्ता बितिसक्दा पनि दोस्रो मात्रा खोपको लगाउने सरकारको कुनै तयारी छैन । समयमै खोप नलगाउँदा यसले असर गर्दैन ?

विश्व स्वास्थ्य संगठनले पनि कोभिशिल्ड खोपको पहिलो मात्रा लगाएका व्यक्तिले ९ देखी १२ हप्ता भित्रमा दोस्रो मात्रा खोप लगाउनु भनेको छ । २०७७ फागुन २३ गते पछि खोप लगाएका करिब साढे १३ लाख व्यक्तिले दोस्रो मात्रा खोप लगाउने समय आईसक्दा पनि तत्काल खोप पाउने सम्भावना कम छ । १२ हप्ता पछि लगाउँदा त्यसको प्रभावकारीता घटेपनि प्रभावहिन भने हुँदैन । यसकोलागि सरकारले विकल्पहरु खाजिरहेको जनाएको छ ।

Source: https://cutt.ly/gnsPo4l

मान्छेहरु प्राय कोभिड - १९ को लक्षण देखिएपछि वा संक्रमण पुष्टि भएपछि मात्र सचेत हुन्छन । त्यो भन्दा अगाडी अरुलाई संक्रमण सार्ने सम्भावना कम हुन्छ ?

विश्व स्वास्थ्य संगठनका अनुसार, कुनै पनि संक्रमित व्यक्तिमा कोभिड - १९ का लक्षणको विकास हुनु भन्दा २ दुई दिन अगाडी सबै भन्दा बढी संक्रमण सार्न सक्ने सम्भावना हुन्छ । त्यो सँगै लक्षण नदेखिएका संक्रमितले पनि संक्रमण सार्न सक्ने सम्भावना रहन्छ । त्यसैले पनि सम्भावित संक्रमितले परीक्षण नेगेटिभ नआउँदासम्म छुट्टै बस्नु पर्दछ ।

Source: https://cutt.ly/4ndvcl7

नेपालमा दोस्रो लहरको कोरोनाको दर कम हुँदै गईरहेको छ, फेरी निषेधाज्ञा चाहीँ किन कडा बनाएको होला ?

अहिले पनि नेपालमा परीक्षण गारिएका मध्ये संक्रमण पुष्टि हुने दर निकै नै बढी छ । अहिले यो दर, प्रति १०० जनाको परीक्षण गर्दा करिब ३८ जनामा संक्रमण पुष्टि हुने गरेको छ । यसको मतलब समुदायमा संक्रमण भएका तर, परीक्षण नगरेका व्यक्ति थुप्रै छन् भन्ने बुझिन्छ । तथ्यांकले संक्रमण देखिने संख्या केही कम देखाए पनि, हामी सामान्य अवस्था तर्फ जाँदैछौं भन्ने भ्रममा पर्नु हुँदैन । प्रति १०० जनमा ५ जना भन्दा कममा संक्रमण देखिनुलाई राम्रो मानिन्छ ।

Source: https://cutt.ly/gnsPo4l

कोभिड - १९ र महिला विरुद्ध हुने हिंसा
लकडाउनको अवधीमा यौन हिंसाका घटना बढे

वास्तवमै के कुराले हामीलाई मृत्युको मुखमा पुऱ्याईरहेको छ ? भाईरसले ? वा दण्डहीनता, भ्रष्टाचार, अप्रभावकारी व्यवस्था र इमानदार नेतृत्वको कमीले ?

COCAP

२०२० फेब्रुअरी देखी २०२१ मार्चसम्म दर्ता भएका महिला विरुद्ध हुने हिंसाहरू

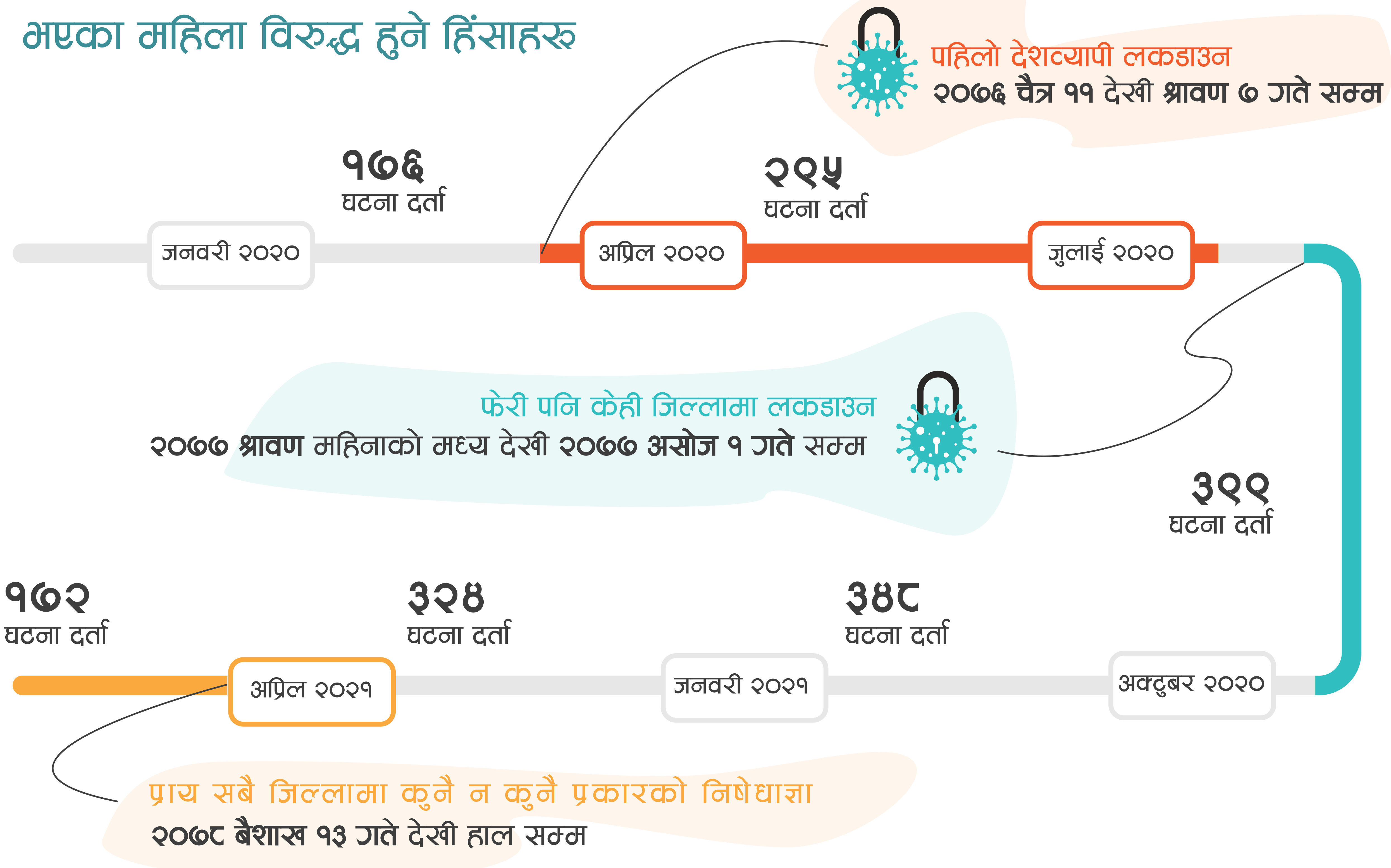

७९% जम्मा दर्ता भएका घटना मध्ये **महिला हिंसा**

स्पष्टिकरण: महिलामाथि हुने हिंसाका घटना सम्बन्धी यो तथ्यांक अनलाईन मिडिया, राष्ट्रिय दैनिकहरू, जिल्ला स्तरमा प्रकाशित हुने पत्रपत्रिकाहरू र नेपाल प्रहरीको वेवसाईटबाट संकलन गरी एकिकृत गरिएको हो । त्यसैले, यसले वास्तविक तथ्यांक भन्दा पनि महिलामाथि हुने हिंसाका घटनाहरूको प्रवृतिलाई उजागर गर्दछ ।

बाहिर भनिए जस्तो तथ्यांकले लकडाउनको अवधीमा महिला विरुद्ध हिंसाका घटनाहरू बढेको देखाउँदैन । माथिको समयरेखाले लकडाउनको अवधीमा महिला विरुद्ध हिंसाका घटना बढेको देखाए पनि, यो दर सामान्य अवस्थामा पनि उच्च छ । नेपाल प्रहरीको तथ्यांकले पनि २०२० र २०२१ मा महिला विरुद्ध हिंसाका घटनाको संख्या उस्तै रहेको देखाउँछ । जे भए पनि, महिला विरुद्ध हिंसाका घटनारु ठुलो संख्यामा बाहिर आईरहेकाछन् । यसलाई न्युनिकरण गर्न सरकारले आफ्नो योजनाको प्राथमिकतामा राख्न आवश्यक छ ।

सो अवधीमा दर्ता भएका जम्मा घटनाहरू मध्ये ७९% यौन हिंसाका घटना दर्ता हुनुले भने सोच्न बाध्य बनाउँछ । यसको मतलव, लकडाउनले पनि नेपालमा हुने यौनजन्य हिंसालाई कम गर्न सकेन । यस्तो अवस्थामा सरकारले आफ्ना नागरिकको सुरक्षा कसरी गर्ला ?

Source: https://nepalmonitor.org/

श्रमिक साथी

Shramik Sanjal

कतार, कुवेत, मलेसिया र यूएईमा नयाँ नियमहरु

कतारः

१ जुन, २०२१ देखी नेपाल र कतार बिच उडान शुरु हुने भएको छ । दुबै डोज खोप लगाएका र नेगेटिभ रिपोर्ट आएका व्यक्ति १० दिन होम क्वारेन्टाईनमा बस्ने सर्त सहित घर जान सक्नेछन् भने, एक डोज खोप लगाएका र नेगेटिभ रिपोर्ट भएकाहरु होटेलमा बस्नुपर्ने छ र ३ दिन पछी रिपोर्ट नेगेटिभ आएमा घर जान सक्नेछन् । कुनै पनि खोप नलगाएकाहरु १० दिन आफ्नै खर्चमा होटेल क्वारेन्टाईनमा बस्नुपर्ने छ । नेपालबाट कतार जानले भने नेगेटिभ रिपोर्ट भएपनि होटेल क्वारेन्टाईनमै बस्नुपर्ने छ ।

कुवेतः

कोभिड खोपका लागि दैनीक ४ हजार देखी ५ हजार जनालाई खोप दिन सकिने कुवेतकै पहिलो ड्राईभ-थ्रु भ्याक्सिनेशन सेन्टर ३० मे, २०२१ देखी सञ्चालनमा आएको छ । जाबेर ब्रिजमा राखिएको ड्राईभ-थ्रु कोभिड भ्याक्सिनेशन सेन्टरमा २० वटा बुथबाट सेवा दिइने छ ।

मलेसियाः

जुन १ देखी मलेसियामा अत्यावश्यक बाहेकका सवै सेवा बन्द रहनेछन् । अत्यावश्यक कामको लागि कामदारहरुले फेरी पास लिनुपर्ने छ । बाहिर किनमेलमा जाँदा पनि परिवारबाट २ जना मात्र बाहिर जान पाईने भएको छ ।

यूएईः

- दुबई एयरपोर्टमा ३-४ घण्टा भित्र नतिजा आउने पिसिआर परीक्षण शुरु भएको छ ।
- आबुधावीमा सिनोफार्म बुस्टर लगाउन १०० भन्दा बढी सेण्टरहरु सञ्चालनमा आएकाछन् । सिनोफार्म बुस्टरलाई खोपको तेस्रो डोज भनेर बुझिन्छ ।

www.facebook.com/shramik.sanjal बाट तपाई हेरेक आईतबार, बुधबार र शुक्रबार बेलुका UAE Time (8:00 PM), Qatar, KSA, Kuwait (7:00 PM) Malaysia (12 Midnight) हाम्रो लाईभ हेर्न सुन्न सक्नुहुन्छ।

LIVE

कथा किनाराको

कोभिड प्रभावितका सारथी अनिल

कर्णालीमा कोभिडको संक्रमण वढिरहेको थियो । सामाजिक सञ्जालमा कोभिडको बारेमा आएका डरलाग्दा समाचार र मृत्युको तथ्यांकले मानिसहरूलाई डर पैदा गरिरहेको थियो । यसले आम नागरिक, कोभिड संक्रमित र संक्रमितका आफन्तहरूलाई नकारात्मक प्रभाव पार्न सक्ने बुझेका सुर्खेतका युवा अनिल ढकाललाई केही गर्नुपर्छ भन्ने लाग्यो । त्यसपछि उनको नेतृत्वमा सुर्खेतका युवाहरूले एउटा फेसबुक पेज खोले "कोभिड जित्दैछ कर्णाली" । विगत एक महिनादेखि यो पेजबाट हरेक दिन स्वास्थ्यकर्मी, जनप्रतिनिधी लाइभमा आउने र कोभिडको विषयमा सचेत वनाउँदै सकारात्मक उर्जा भर्ने काम गरिरहेका छन् । त्यसपछि, ढकालले कोभिडका कारण मृत्यु भएका व्यक्तिहरूको शव व्यवस्थापनमा समस्या देखे । त्यसका लागि सामाजिक सञ्जालमा सहयोगको अपिल गरे र २ जना संक्रमित मृतकको रितपूर्वक दाहसंस्कार गर्न सहयोग पुऱ्याए ।

राज्यको दायित्व एउटा व्यक्तिले निर्वाह गरिरहेको देखेपछि स्थानीय प्रशासनले कोभिडका कारण मृत्यु भएका व्यक्तिहरूको शव व्यवस्थापनको लागि सम्बन्धित निकायलाई जिम्मेवार वनायो ।

यो समस्या पनि समाधान भइसकेपछि ढकाल अक्सिजनको अभाव तथा कोभिड संकटमा प्रदेश सरकार जिम्मेवार बन्नुपर्छ भनेर स्थानीय युवाहरूलाई लिएर मुख्यमन्त्री कार्यालय अगाडी धर्ना वसे । धर्ना वस्दैगर्दा मुख्यमन्त्रीले उनीहरूसँग छलफल गरे र विकल्पहरु खोजे । ढकालले तत्काल कर्णालीमा स्वयंसेवक समुह वनाएर कोभिड विरुद्धको प्रतिकार्यमा लाग्नुपर्ने वताए । नभन्दै त्यसलगत्तै वसेको कर्णाली प्रदेश मन्त्रिपरिषद्को वैठकले कोभिड प्रतिकार्यको लागि स्वयंसेवक गठन गर्ने निर्णय गऱ्यो । ढकालकै नेतृत्वमा सुर्खेतमा अटो एम्वुलेन्सको सुरुवात भयो । हाल ३ वटा अटोले कोभिडको संक्रमितलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याइरहेका छन् । उनकै नेतृत्वमा हाल कर्णाली प्रदेश आयुर्वेद अस्पतालमा रहेको आइसोलेशनमा रहेका बिरामी र बिरामीका कुरुवाहरूलाई बिहान र वेलुका भोजन गराइएको छ ।

ढकालको प्रयास यतिमै रोकिएको छैन् । अहिले उनले निषेधाज्ञाका कारण अलपत्र परेका नागरिकहरूलाई कसरी गन्तव्य सम्म पुऱ्याउन सकिन्छ भनेर काम गरिरहेका छन् । त्यसका लागि सुर्खेत बसपार्कमा हेल्प डेस्क शुरु हुँदैछ । ढकाल भन्छन्, "आज अरुलाई परेको संकट भोली मलाई पर्न सक्छ । हामी युवाहरूले सवै कुरामा राज्यको मुख ताकेर मात्र हुँदैन । कति समस्याहरु त हाम्रा साना प्रयासले मात्र पनि समाधान भइदिन्छन् । त्यसपछि त राज्य आउनै पर्छ ।"

भोइसेस आउट लाउड - मेरो कुरा

म वीरेन्द्रनगर कोभिड अस्पतालले सञ्चालन गरेको एम्वुलेन्स चलाइरहेको छुँ । कति बिरामी त मैले एम्वुलेन्स चलाउँदा चलाउँदै वित्नुभएको छ । वल्ल वल्ल अस्पताल पुऱ्यायो, अस्पतालमा कसैले रेस्पोन्स नगर्ने । म आफैंले अधिकांश विरामीलाई वेडको व्यवस्था गरेको छुँ । कहिलेकाहीँ त खाना खाने पनि फुर्सद हुँदैन, एउटा विरामी पुऱ्यायो, अर्को लिन गइहाल्यो । स्वास्थ्यकर्मी लगायत अरु त सवैको नजरमा पर्छन्, तर हामीलाई कसैले मतलव गर्दैन । पालिकाले पठाएपछि के कस्तो छ भनेर सोधेको छैन् । म जस्तै एम्वुलेन्स चालकहरु अहिले दिनरात कोभिडका बिरामी बोकिरहेका छौं । हामीले यसलाई अप्ठ्यारोमा गर्नुपर्ने सेवाको रुपमा लिएका छौं ।

चन्द्र बहादुर थापा

कोभिडका विरामी बोक्ने एम्बुलेन्स चालक,
वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

लक्ष्मी कुमारी उपाध्याय

नर्स, सेती प्रादेशिक अस्पताल,
कोभिड आइसियू वार्ड, कैलाली

कोभिड १९ को पहिलो लहर आउँदा सुरक्षाका सामान्य साधनहरु बिना नै काम गर्दा डर लागेको थियो । मृत्यू दर कम भएकाले विस्तारै डर पनि कम हुँदै गएको थियो । बिरामीहरु पनि निको भएर खुशि हुदै घर फर्कनु हुन्थ्यो । त्यो समयमा आफुलाई पनि निकै खुशि र सन्तुष्टि मिल्थ्यो । तर, अहिलेको दोस्रो लहरमा संक्रमण दर र मृत्यू दर एकदमै उच्च छ । हामीसँग अहिले प्रयाप्त मात्रामा अक्सिजनको उपलब्धता पनि नभएका कारण कोशिस गर्दागर्दै पनि विरामीहरुलाई बचाउन सकिरहेका छैनौं । निकै दुख लाग्छ । तर पनि आफुले सकेजति दिनरात नभनी बिरामीहरुलाई निको बनाउन लागिरहेका छौं ।

FAIR FACTS

is a product of:

CIVIC ACTION TEAMS

फेयर फ्याक्ट्स महामारीको संकट समाधान तर्फको भरपर्दो साथी हो जसले सक्रिय नागरिक, जिम्मेवार नेतृत्व र जवाफदेही निकायलाई एक सुत्रमा जोड्दछ । साथसाथै, कोभिड - १९ सम्बन्धी गलत सूचना र हल्लाले निम्त्याउने समस्यालाई तथ्यमा आधारित जानकारीको माध्यमबाट समाधान गर्न प्रयास गर्दछ । कोरोनाले सृजित जटिल स्वास्थ्य संकट, जनजिविका र सामाजिक असुरक्षा जस्ता अतिनै संवेदनशिल विषयमा छिटो र विश्वसनिय सूचना संकलन गरी व्यवहारिक विश्लेषणको आधारमा समस्याको समाधान खोज्दछ ।

कोभिड - १९ फगत स्वास्थ्यसंग सम्बन्धित संकटमात्र होइन, यसले शासन प्रणालीको जवाफदेहिता नेतृत्वको निष्ठा र सामाजिक मुल्य मान्यतालाई पनि प्रभावित पार्दछ । Civic Action Team कोरोना भाईरसलाई परास्त गर्न नसुनिएका किनाराका कथा र आवाजहरुको शक्तिलाई निष्पक्ष, पारदर्शी र न्यायोचित प्रतिकार्यमा उपयोग गर्न कृयाशिल सकृय र सृजनशिल समुदायको साझा मञ्च हो ।

Brought to you by:

accountabilitylab communities

DISCLAIMER

यो अंकमा समेटिएका हल्ला, सवाल तथा सूचनाहरु, बिभिन्न संस्था तथा व्यक्ति, नेपाल सरकार स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय र विश्व स्वास्थ्य संगठनको वेब पेज, सामाजिक सञ्जाल, ७ वटै प्रदेशमा रहेका कम्युनिटी फ्रन्टलाईनर्स र सिभिक एक्सन टिमले विगत एक हप्तामा बिभिन्न व्यक्तिसँगाको प्रत्यक्ष तथा अप्रत्यक्ष संवादबाट संकलन गरिएका हुन् । विषयको महत्व, सान्दर्भिकता र तीव्रतालाई ध्यान दिएर हल्ला, सवाल तथा जिज्ञासाहरु छनोट गरीएका छन् । यो अंकमा समेटिएका जानकारी बुलेटिन प्रकाशित भएको मिति सम्म सत्य छन् ।

REACH OUT TO US ON

- @CivicActionTeams
- @civacts
- @CivActs
- Civic Action Teams
- /accountability_lab

Email: civactsnp@accountabilitylab.org
Phone: 9851203219